

IGOV zet in op versnelde overgang led

Met een landelijk uitgerold led pve (programma van eisen) en een led performance keurmerk wil het IGOV bijdragen aan de gemaakte afspraken in het Energie-akkoord.

• door Rien Kort

In het Energie-akkoord is onder andere afgesproken dat in de openbare verlichting in 2020 20% energie moet zijn bespaard ten opzichte van 2013. Een borgingscommissie van het Energie-akkoord onder leiding van Ed Nijpels vroeg Nederland dit jaar om extra maatregelen. Het VNG is, met steun van het IGOV, één van de partijen die zich committeerde aan de hernieuwde afspraken. “Onze bescheiden bijdrage bestaat uit het wegnemen van de drempel bij de aanschaf van led-armaturen”, vertelt IGOV-voorzitter Arthur Klink. “Ons doel: een versnelde overgang op het duurzame led.”

Koppeling

Door het uitgebreide aanbod aan ledproducten is het moeilijk om echte kwaliteit te onderscheiden, aldus Klink. “Daarom onderschrijven wij het Dekra led performance keurmerk. Van een fabrikant met dit bewijs van deugdelijkheid zijn de opgegeven productspecificaties gecontroleerd op haalbaarheid. Als afnemer weet je dus gegarandeerd zeker dat de door de fabrikant opgegeven prestatie wordt gehaald.” Een tweede stap is het veralgemeniseren van het led pve van de gemeente Dordrecht, een inkoop-tool die alle belangrijke aandachtspunten in de aanbesteding afdekt. “Dit instrument combineren we met het led keurmerk van Dekra. Het ene is een checklist voor de inkoop, het andere middel is een garantie dat je als gemeente krijgt wat wordt beloofd.” Met deze koppeling hoopt Klink de akkoorddoelstellingen te ondersteunen.

Wergroep

De gemeente Dordrecht lanceerde een jaar geleden een eisenpakket voor leveranciers van led-armaturen. Het afgelopen jaar is er een speciale werkgroep opgericht die het document gereedmaakt voor een landelijke uitrol in 2016. Naast Johan Jonker van de gemeente Dordrecht bestaat de werkgroep uit leveranciers van armaturen en vertegenwoordigers van Bureau Lek-Merwede, Rijkswaterstaat, keuringsbureau Dekra en het IGOV. Dit zogenoemde led-pve geeft Dordrecht de zekerheid dat de technische specificaties overeenkomen met de daadwerkelijke prestaties van de armatuur.

Onmogelijk

Aan de hand van de Dordse tool controleert de gemeente de fabrieksspecificaties onder andere op de verwachte levensduur. Jonker: “Vroeger beperkte openbare verlichting zich tot een armatuur en een lamp. Tegenwoordig werkt iedereen met volledig geïntegreerde producten. Als ambtenaar mag je dan redelijk technisch onderlegd zijn, maar zonder een controle of een keurmerk is het onmogelijk om te toetsen of specificaties voldoen aan de gestelde wens of de verwachtingen. Met het blote oog is kwaliteit niet meer te onderscheiden van een inferieur product.” Een tweede probleem is de expansie binnen de markt. Het aantal led-armatuurfabrikanten is in de afgelopen jaren explosief gegroeid, met als gevolg dat het maken van een weloverwogen keuze er niet eenvoudiger op is geworden. “Dat terwijl we praten over investeringen die 20 jaar behoren mee te gaan. Het inperken van risico's en een goede

onderbouwing van een keuze zijn daarom absolute vereisten.” Omdat de Dordse situatie echter niet opgaat voor de rest van Nederland, wordt met input van de markt nog volop geschaafd aan het document. Een algemeen document als keuzetool voor armaturen per wegprofiel is daarom gewenst.

Grootste gemene deler

Iris Dijkstra is nauw betrokken bij de totstandkoming. Ze is vanuit Atelier Lek werkzaam bij de gemeente Dordrecht, is projectleider van het Dordtse pve, en maakt ook deel uit van de landelijke werkgroep die zich bezighoudt met het vertalen van deze tool naar een algemeen bruikbaar instrument. “Momenteel proberen we in de werkgroep te komen tot de grootste gemene deler. Dat betekent dat we het document toegankelijk maken voor gebruik door alle Nederlandse overheden.” Het kenniswerk is momenteel opgedeeld in twee hoofdstukken: een kwaliteitstoets en een service level agreement. De toets reikt handvatten aan in het maken van keuzes met betrekking tot de kwaliteit en de service. De serviceniveau-overeenkomst gaat in op het vastleggen van de afspraken met de leverancier. “Elke overheid mag eruit halen wat voor haar situatie van toepassing is.”

Geen ijzeren wet

Met een kritische blik licht de werkgroep het huidige concept door en dat geeft stof tot uitgebreide discussies. “Elke partij bekijkt het document vanuit de eigen achtergrond. De één wil het document functioneel houden, zodat het laagdrempelig blijft voor de markt. Anderen wensen een technische verdiepingsslag, om risico’s zoveel mogelijk uit te sluiten.” Het is de kunst een midden te vinden tussen een in beton gegoten document en een los te interpreteren set met richtlijnen. “Aan de ene kant wil je de leveranciers niet beperken in hun vernieuwingsdrang. Anders geef je ze te weinig ruimte om zelf ideeën aan te kunnen dragen. Aan de andere kant is het oppassen dat je niet te rigide eisen stelt in het geval van manco’s, zoals alles kosteloos vervangen bij een defect.” De meningen over dergelijke punten zijn nog sterk verdeeld, afhankelijk van de achtergrond van de desbetreffende partij. “De markt heeft daarom ook geen behoefte aan een ijzeren wet, maar een dynamisch op elke individuele situatie toepasbare tool. Van belang is wel dat iedereen die eisen omarmt, want zonder de afbakening van een bepaalde basis is het onmogelijk een minimaal kwaliteitsniveau te garanderen.”

Besparen op kopzorgen

Jaap Nuesink van keurinstituut Dekra raakte via het IGOV betrokken bij de werkgroep. “De nadere specificatie van armaturen is tussen ons en het IGOV al een veelbesproken onderwerp geweest. De inhoud en de aard van specificaties en het eisenpakket jegens leveranciers: het zijn allemaal aspecten die we vaak hebben behandeld.” Met de

kwaliteitstoets van de led pve kunnen de risico’s worden ingeschat. Dekra gaat daarin nog een stapje verder: naast het in kaart brengen van de risico’s, kunnen deze ook nog eens ondervangen worden met het Dekra led performance keurmerk. Met deze certificering kan een overheid zich vele kopzorgen besparen, aldus Nuesink: “Je krijgt een compleet beeld van de armatuur, dus niet alleen het verhaal dat de fabrikant adverteert.” Bij het Dekra Led performance keurmerk worden de specificaties die een fabrikant opgeeft gecontroleerd. Na een grondige doormeting volgt de bezegeling van Dekra. Daar blijft het echter niet bij: een fabrikant met een keurmerk wordt jaarlijks gecontroleerd. “Naast de productiewijze nemen we ook de gehanteerde kwaliteitsnormen onder de loep. Bovendien waken we ervoor dat de samenstelling van de producten wijzigt. Wenst een fabrikant hiertoe over te gaan, dan moet hij dat doorgeven.” Aanpassing van het certificaat volgt dan. “Daar zijn we flexibel in, zolang dat proces maar via een erkend keurbureau verloopt.”

Zelfstandige toets

Gemeenten kunnen ook zelfstandig toetsen op basis van het Dekra Led performance keurmerk. In samenwerking met het IGOV biedt Dekra daarom IGOV-deelnemers de mogelijkheid om zelfstandig een gelijkwaardige toets uit te voeren op de armatuur. In dit scenario volgt na controle weliswaar geen keurmerk of vervolgoetsingen, maar de gemeente weet zeker dat de specificaties op deugdelijke wijze zijn gecontroleerd. “Deze optie dekt de meeste eisen af. Met deze keuze bespaart de gemeente op kosten.” Meer informatie over de mogelijkheden voor IGOV-deelnemers om via Dekra een led-armatuur te laten keuren, zijn te vinden op de site van het IGOV. www.igov.nl

IGOV Kort

- IGOV en IGOV Innovatie Platform zijn voortaan vaste onderdelen van de stichting Openbare Verlichting Nederland, OVLNL. Beide platforms blijven geheel onafhankelijk functioneren en zijn verenigd in OVLNL. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de positionering van de Openbare Verlichting als volwaardig beleidsveld en vakgebied.

- De Initiatiefgroep Openbare Verlichting (IOV) is een platform voor OVL-medewerkers van Rijkswaterstaat en Provincies. IOV en IGOV trekken samen op in de ondersteuning van het Dekra Led Performance keurmerk en geven hier samen invulling aan de op de Energietop gemaakte afspraken ten aanzien van het verlagen van de drempel tot vervanging naar ledverlichting.

- Op de vakbeurs Openbare Verlichting op 26 april presenteren ook gemeenten zich in een hiervoor door OVLNL ingerichte galerij. De gemeenten delen hun kennis en ervaring van innovatieve projecten die zij hebben gerealiseerd. Wilt u met uw gemeente of vanuit de provincie of Rijkswaterstaat ook uw projecten tonen? Voor meer info mail naar info@ovlnl.nl.